

Friendlander, J. & P. Macdougall (1992). "Achieving Student Success Through Student Involvement". In: *Community College Review*, jg. 20, nr. 1, p. 20-28.

Koch, N. et al. (2008). "Introduction to Darwinian Perspectives on Electronic Communication". In: *IEEE Transactions on Professional Communication*, jg. 51, nr. 2, p. 133-146.

Ronde 8

Jan Van Maele, Lut Baten & Lutgart Dusar

K.U. Leuven, Instituut voor Levende Talen / Internationale Hogeschool Leuven, Groep T

Contact: jan.van.maele@groept.be

lut.baten@ilt.kuleuven.be

lutgart.dusar@lscoop.com

5

CEFCult: een innovatieve webomgeving voor de beoordeling van mondelinge taalvaardigheid in interculturele professionele contexten

1. *CEFCult*: het project

CEFCult (<http://www.cefcult.eu>) heeft tot doel de interculturele, professionele communicatie bij vreemdetaalsprekers te bevorderen door middel van een beoordelingsinstrument, ontwikkeld in een Web 2.0 omgeving. Het is de opvolger van het WebCEF-project (<http://www.webcef.eu>; Bijmens 2009) dat de samenwerking bevorderde bij het online beoordelen van mondelinge taalvaardigheid aan de hand van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen (ERK).

CEFCult verenigt partners uit acht Europese landen: België (K.U. Leuven, Groep T), Duitsland (T.U. Dresden), Finland (Helsinki, Jyvaskyla, Euneos), Frankrijk (Savoie), Groot-Brittannië (Open University), Italië (Bologna), Nederland (Open Universiteit, Fontys) en Polen (Lodz). Het tweejarige project is gestart in november 2009 en ontvangt steun vanuit het Europese programma voor *Een Leven Lang Leren* (KA2 Talen). In het najaar van 2010 wordt een eerste golf van pilootprojecten georganiseerd op vijf locaties, waaronder Leuven.

2. *CEFcult*: de visie

Het innovatieve karakter van *CEFcult* komt volgens ons minstens op drie manieren tot uiting. Ten eerste is er de verschuiving in de traditionele hiërarchische relatie tussen de beoordeelde en de beoordelaar. *CEFcult* geeft het heft aan de leerders: zij kunnen zelf beslissen wiens oordeel ze vragen en welke waarde ze aan dat oordeel toekennen. Ten tweede is er de Web 2.0 applicatie in Facebook die in de maak is. Daarin verkennen we nieuwe vormen van leren in netwerken. En ten derde is er de wijze waarop *CEFcult* de talige en de interculturele aspecten van professionele communicatie integreert, zowel in de toetstaken als in de beoordelingsschalen. In de volgende alinea's gaan we vooral op dat laatste aspect in.

Geen enkele vreemdetaalspreker wil beschouwd worden als de 'fluent fool' die Bennett (1993) ten tonele voerde. Om effectief en gepast te kunnen communiceren, volstaat taalvaardigheid niet. Interculturele competentie houdt immers in dat je de fundamentele vooronderstellingen en waarden van je gesprekspartners begrijpt en dat je daarop inspeelt (Deardorff 2006: 13). Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat Sercu (2010) wijst op de belangrijke bijdrage die het onderwijs op dat vlak hoort te leveren. De beschikbare beoordelingsinstrumenten richten zich immers vooral op de ondernemingswereld. Ze doet daarom een dringende oproep aan de internationale onderzoeksgemeenschap om beoordelingsinstrumenten te ontwikkelen voor verschillende leeftijden en competentieniveaus.

CEFcult neemt de handschoen op, maar niet door een zoveelste toetskader toe te voegen aan de 87 beoordelingsinstrumenten voor interculturele competentie die Fantini (2006) oplijstte. In plaats daarvan brengt *CEFcult* twee bestaande kaders op een nieuwe manier samen. Voor wat taalvaardigheid betreft, maakt *CEFcult* een selectie uit de geijkte schalen van het ERK. Voor wat interculturele competentie betreft, put *CEFcult* uit het INCA-kader (INCA 2004), dat als diagnostisch instrument ontwikkeld werd binnen een Leonardo da Vinci II project¹.

In de beoordeling vullen zelfevaluatie en de beoordeling door anderen elkaar aan. Zoals Fantini (1995: 150) stelt, zijn beide essentieel. Of de communicatie effectief haar beoogde doel heeft bereikt, is een vraag die vaak enkel door de spreker beantwoord kan worden. Het eindoordeel over de gepastheid van een tussenkomst berust dan weer steeds bij de gesprekspartner.

3. *CEFCult*: het instrument

CEFCult is een dynamische omgeving die toelaat om:

- gebruik te maken van ontwikkelde toetstaken en om eigen scenario's en taken te definiëren;
- beschikbare opnames te evalueren en om eigen opnames op de server te plaatsen;
- te werken met de *CEFCult*-schalen;
- de *CEFCult*-schalen desgewenst te specificeren in functie van de taken in het toets-scenario.

3.1 Schalen

Wanneer men een toetstaak aanmaakt in *CEFCult*, dient men de taak te koppelen aan geschikte beoordelingsschalen. Daarbij is het de bedoeling dat elke taak zo opgesteld is dat ze zowel op taalvaardigheid als op interculturele competentie gescoord kan worden. Voor wat taalvaardigheid betreft, kan de gebruiker kiezen tussen een algemene beoordeling van mondelinge productie of interactie (Meijer & Noijens 2006: 56 en 71) of een specifieke beoordeling van de aspecten van gesproken taal: 'reikwijdte', 'nauwkeurigheid', 'vloeiendheid', 'coherentie' en 'interactie' (Meijer & Noijens 2006: 29). Voor wat interculturele competentie betreft, kiest de gebruiker de meest relevante schalen uit het INCA-kader: 'tolerantie van ambiguïteit', 'flexibiliteit in gedrag', 'communicatief bewustzijn', 'kennisontwikkeling', 'respect voor anders-zijn' en 'empathie' (INCA 2004b). Elke beoordelingsschaal bevat descriptorren die uitdrukken waartoe een leerder in staat is op de onderscheiden niveaus.

De opstellers van het ERK wijzen erop dat hun kader zich bijzonder goed leent voor allerlei vormen van subjectieve evaluatie (North 2008: 41). Nochtans is het voor niet-ingewijden niet altijd eenvoudig om met de ERK-schalen te leren werken. Dat probleem stelt zich nog scherper bij het INCA-kader, dat in zulke algemene termen is opgesteld dat het geen sinecure blijkt om de verschillende schalen te koppelen aan concrete situaties. Om dat te verhelpen, hebben we drie functies toegevoegd:

1. een reeks voorbereidende observatietaken;
2. een verplicht in te vullen annotatiescherm;
3. aanvullende taakspecifieke descriptorren voor de INCA-schalen.

In de pilot gaan we na in welke mate bovenstaande toepassingen leerders effectief ondersteunen bij het hanteren van de beoordelingscriteria.

3.2 Scenario's

Het projectteam werkt verschillende toetsscenario's uit voor gebruikers die zich oriënteren op een studie of een loopbaan in een andere taal en cultuur. In Leuven stellen we een scenario op rond het sollicitatiegesprek. Dat scenario is opgedeeld in deeltaken, die overeenkomen met de fasen van het sollicitatiegesprek.

Het sollicitatiescenario bevat twee soorten taken: observatietaken en interactietaken. In observatietaken beoordelen de leerders een vooraf opgenomen fragment en vergelijken ze hun beoordeling aan de hand van online instructies met modelbeoordelingen. De taken hebben als voornaamste doel de gebruikers vertrouwd te maken met de gehanteerde beoordelingscriteria. Voor wat de interactietaken betreft, voorzien we een modus waarbij kandidaten voor het computerscherm vragen beantwoorden die een interviewer hen stelt. Met de 'webcam' nemen ze hun prestatie op, zodat ze de opname ter beoordeling kunnen voorleggen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om zelf opnames van rollenspellen en dergelijke op te laden.

4. *CEFcult*: de pilot

In het najaar van 2010 testen verschillende projectpartners een eerste versie van *CEFcult* uit. Naast de technologische doelstellingen, trachten we in Leuven ook een aantal inhoudelijke kwesties op te klaren:

- Hoe aantrekkelijk en doeltreffend zijn de toetstaken van het sollicitatiescenario?
- Welke toetstaken ontlokken het meest interessante en beoordeelbare gedrag?
- Welke interviewvragen zijn het meest representatief voor reële sollicitatiegesprekken?
- Hoe gebruiksvriendelijk zijn de verschillende beoordelingsschalen?
- In welke mate bieden de drie toegevoegde functies (zie: 'schalen') daadwerkelijk ondersteuning bij het evalueren?

Steeds meer voorbeelden tonen aan hoe evalueren ingezet kan worden in functie van doeltreffend leren (Black e.a. 2003). Ook in *CEFcult* trachten we op die manier het beoordelingsproces als hefboom te hanteren om het bewustzijn te verscherpen van de interculturele aspecten van professionele communicatie in de vreemde taal.

Referenties

Bennett, M.J. (1993). "How Not to Be a Fluent Fool: Understanding the Cultural Dimension of Language". In: *The Language Teacher*, jg. 27, nr. 9, p. 16-21.

- Bijnens, H. (red.). (2009). *WebCEF Collaborative evaluation of oral language skills through the web*. Leuven: AVNet, K.U. Leuven.
- Black, P., C. Harrison, C. Lee, B. Marshall & D. Wiliam (2003). *Assessment for learning. Putting it into practice*. Maidenhead: Open University Press.
- Deardorff, D.K. (2006). 'Policy Paper on Intercultural Competence'. In: M.C. Boecker & M. Jäger (red.). *Intercultural competence – The key competence in the 21st century?* Guetersloh: Bertelsmann Stiftung, p. 12-34.
- Fantini, A.E. (1995). "Language, Culture and World View: Exploring the Nexus". In: *International Journal of Intercultural Relations*, jg. 19, nr. 2, p.143-153.
- Fantini, A.E. (2006). "Assessment Tools of Intercultural Competence". Brattleboro, VT. (http://www.sit.edu/SITOccasionalPapers/feil_appendix_f.pdf).
- INCA (2004). Projectsite. (<http://www.incaproject.org/>).
- INCA (2004b). "INCA Framework: Assessor version". (http://www.incaproject.org/en_downloads/2_INCA_Framework_Assessor_version_eng.pdf).
- North, B. (2008). 'The CEFR Levels and Descriptor Scales'. In: L. Taylor & C.J. Weir (red.). *Multilingualism and assessment. Studies in Language Testing 27*. Cambridge: Cambridge University Press, p.21-66.
- Meijer, D. & J. Noijons (2006). *Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen*. Den Haag: Nederlandse Taalunie.
- Sercu, L. (2010). 'Assessing Intercultural Competence: More Questions than Answers'. In: A. Paran & L. Sercu (red.). *Testing the Untestable in Language Education*. Bristol: Multilingual Matters, p. 17-34.

Noten

¹ Voor meer informatie, zie: http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/c11025_en.htm.